

Informácie o rakovine

pre ženy

LIGA PROTI RAKOVINE®

LIGA PROTI RAKOVINE SR

INFORMÁCIE O RAKOVINE PRE ŽENY

Najčastejšie lokalizácie rakoviny u žien sú prsník, hrubé črevo, telo maternice, vaječníky, koža, krček maternice a pľúca. Informácie o prevencii, ich príznakoch a včasnej diagnostike môžu zachrániť Váš život.

RAKOVINA PRSNÍKA

Ktorá žena je riziková?

Väčšina žien s rakovinou prsníka nemá rodinnú rizikovú situáciu. Avšak zvýšené riziko vzniku je u žien, ktorých matka alebo sestra mali rakovinu prsníka. Určité riziko vzniku je u žien, ktoré nemali deti a ktoré mali prvé dieťa po 30. roku života. Rakovina prsníka nemá jednoznačnú vekovú hranicu, avšak výskyt stúpa s vekom.

Najlepšia ochrana: Včasné zistenie

Včasné formy rakoviny prsníka sú vo vysokom percente trvale vyliečiteľné. Všeobecne akceptované odporúčenia pre včasnú diagnózu:

- Veková kategória 40 a viac:
 - Samovyšetovanie prsníkov raz za mesiac.
 - Vyšetrenie odborným lekárom 1-krát za rok.
 - Mamografické vyšetrenie raz za dva roky.
- Vekové kategórie 20 – 39:
 - Samovyšetovanie prsníkov raz za mesiac.
 - Vyšetrenie odborným lekárom raz za 2 roky.

RAKOVINA HRUBÉHO ČREVA

Ktorá žena je riziková?

Väčšina prípadov rakoviny hrubého čreva a konečníka (kolorektálny karcinóm) sa vyskytuje u ľudí vo veku nad 50 rokov. Tí, čo majú alebo mali v rodine výskyt tejto cho-

roby alebo tí, ktorým boli zistené polypy alebo chronické zápalové procesy, majú riziko vzniku rakoviny tejto lokalizácie vyššie. Rizikovými faktormi je aj strava obsahujúca veľa tukov, najmä živočíšnych, obezita, fajčenie, malý výdaj energie, málo pohybu.

Najlepšia ochrana: Prevenca a včasné zistenie

Rakovina hrubého čreva sa začína obvykle polypom. Vyšetrenie, ktoré takýto polyp zistí a súčasne ho aj odstráni pred tým, než by sa postupom času zmenil na rakovinu, môže zachrániť život.

Vo veku nad 50 rokov sa odporúča vyšetrenie na skryté krvácanie – tzv. test na okultné krvácanie – hemokult. Je to veľmi jednoduché a prístupné vyšetrenie malej vzorky stolice. V ňom sa môžu zistiť stopy skrytého, oku neviditeľného krvácania a jeho príčinu treba potom hľadať. V prípade pozitívneho testu sa vyšetrenie doplní kolonoskópiou – vyšetrením celého úseku hrubého čreva pomocou tenkej sondy opatrenej svetelnou optikou.

Medzi vyšetrovacie metódy včasného zistenia patrí:

- vyšetrenie na okultné krvácanie,
- flexibilná sigmoidoskopia (vyšetrenie dolného úseku hrubého čreva),
- röntgenové vyšetrenie pomocou bárya a dvojitého kontrastu,
- kolonoskopia.

Odborný lekár, ktorý zisťuje príčinu pozitívneho testu na skryté krvácanie Vám poradí, čo treba urobiť. Ak ste v rizikovej skupine, vyšetrenie neodkladajte.

Chrániť sa treba prevenciou – jesť veľa ovocia a zeleniny, jesť stravu obsahujúcu málo tuku a červeného mäsa, vyhýbať sa obezite, mať veľa pohybu.

RAKOVINA TELA MATERNICE

Ktorá žena je riziková?

Rakovina tela maternice (endometriálny karcinóm) sa vyskytuje najčastejšie vo veku nad 50 rokov. Riziko vzniku

je mierne zvýšené u žien, ktoré začali veľmi skoro menštruovať s veľmi neskorým nástupom menopauzy, u žien s trvalou sterilitou a po dlhodobom podávaní estrogénových hormónov. Určité rizikové faktory pre vznik rakoviny tela maternice sú aj obezita a cukrovka.

Najlepšia ochrana: Včasné zistenie

Každé mimoriadne krvácanie alebo krvavý výtok, a zvlášť po prechode, je alarmujúci príznak. V tomto prípade je bezpodmienečne nutné vyhľadať gynekológa. Tento na základe vyšetrení rozhodne, či ide o hormonálnu poruchu, zápalový proces alebo je podozrenie na rakovinu. Včas zachytené a liečené prípady rakoviny tela maternice sú takmer 100 % vyliečiteľné.

RAKOVINA VAJEČNÍKOV

Ktorá žena je riziková?

Riziko vzniku rakoviny stúpa všeobecne u všetkých lokalizácií s pribúdajúcimi rokmi. Určitú rizikovú skupinu pre vznik rakoviny vaječníkov tvoria ženy, ktoré nemali deti alebo ženy, ktoré mali prvý pôrod po 30. roku a ženy, ktoré sa dostali do prechodu až po 50. roku života. Rizikovými faktormi je aj rodinný výskyt rakoviny vaječníkov, prsníka, tela maternice a hrubého čreva. Avšak všetky tieto spomínané rizikové skupiny nie sú jednoznačne dokázané.

Najlepšia ochrana: Pravidelné vyšetrenia

Každý rok gynekologické vyšetrenie. Včasné formy rakoviny vaječníkov spravidla nevyvolávajú žiadne alarmujúce príznaky. Zatiaľ neexistuje žiadny všeobecný laboratórny test, ktorý by zistil prítomnosť rakovinového nádoru. Preto je potrebné aspoň raz do roka ísť na gynekologické vyšetrenie, aj keď nemáte žiadne ťažkosti. Takéto vyšetrenie je súčasne aj prevenciou rakoviny krčka maternice.

RAKOVINA KOŽE

Ktorá žena je riziková?

Ľudia so svetlou kožou, svetlými alebo ryšavými vlasmi sú viac náchylní na vznik rakoviny kože ako ľudia s tmavšou kožou. Avšak u každého, kto trávi veľa času na slnku, môže rakovina kože vzniknúť. Ľudia, ktorí majú alebo mali blízkeho príbuzného s melanómom kože majú vyššie riziko a tak isto aj tí, ktorí do veku 18 rokov utrpeli opakované popálenia kože od slnka.

Najlepšia ochrana: Prevenia a včasné zistenie

Preveniou je nevystavovať sa dlho slnečným lúčom, najmä okolo obeda. Treba nosiť pokrývku hlavy, dlhé rukávy a slnečné okuliare a používať emulzie s vysokým ochranným faktorom. Ak máte deti, buďte u nich zvlášť opatrní, aby si nepopálili kožu od slnka. Vyšetrujte kožu svojho tela pravidelne sami a keď ste u lekára požiadajte ho, aby Vám kožu vyšetрил.

RAKOVINA KRČKA MATERNICE

Ktorá žena je riziková?

Rakovina krčka maternice môže vzniknúť u každej ženy, ktorá žije pohlavným životom. Riziko vzniku tejto rakoviny je niekoľkokrát vyššie u žien, ktoré majú mnoho sexuálnych partnerov. Sexuálnym stykom sa prenášajú niektoré vírusy, ktoré dokázateľne zapríčiňujú vznik rakoviny krčka maternice. Muži, ktorí majú mnoho sexuálnych partneriek sú značným rizikovým faktorom pre každú ženu. Fajčenie je taktiež jedným z dokázateľných rizikových faktorov takéhoto typu rakoviny.

Najlepšia ochrana: Včasné zistenie

Každá žena nad 23 rokov by mala raz ročne 2 roky po sebe v rámci gynekologického vyšetrenia absolvovať cy-

tologické vyšetrenie. Ak je cytológia negatívna, nasledujúce cytologické vyšetrenia by sa mali konať v 3-ročných intervaloch. Úspechom tohto systému preventívnych prehliadok je výrazný pokles prípadov rakoviny krčka maternice. PAP test dokáže zachytiť a diagnostikovať, a tým aj vyliečiť tzv. predrakovinové stavy, a tak predísť vzniku rakoviny.

RAKOVINA PLÚC

Ktorá žena je riziková?

U ľudí, ktorí fajčia je vysoké riziko, že ochorejú na rakovinu pľúc, ako aj na iné vážne choroby – srdcovocievne choroby, porážka, emfyzém. Fajčenie má na svedomí až 80 % výskytu rakoviny pľúc. Riziko u fajčiarky sa zvyšuje dĺžkou rokov fajčenia, množstvom cigariet, účinkom radónu a azbestu.

NAJLEPŠIA OCHRANA: PREVENCIA

Rakovina pľúc je jednou z chorôb, ktorej sa dá predísť, pretože je jednoznačne dokázané, že je vo veľkom percente spôsobená fajčením. Ak ste fajčiarka, poraďte sa na odborných miestach, ako prestať. Ak fajčia Vaši najbližší príbuzní a priatelia, skúste sa dohovoriť, že začnete proti tomuto nebezpečnému zlovyku spoločne bojovať, stojí to za to.

LIGA PROTI RAKOVINE SR

člen Európskej asociácie líg proti rakovine (ECL) a člen Medzinárodnej únie proti rakovine (UICC)

Liga proti rakovine je nezisková, celoslovenská, charitatívna organizácia, ktorej cieľom je predchádzať rakovine prevenciou, výchovou a informovanosťou, podporovať klinické a výskumné projekty, pomáhať onkologickým pacientom a ich rodinám. Pre pacientov, ich blízkych i širokú verejnosť otvorila aj vďaka vašej podpore **Centrá pomoci** v Bratislave a Košiciach.

CENTRUM POMOCI LIGY PROTI RAKOVINE BRATISLAVA PONÚKA TIETO BEZPLATNÉ SLUŽBY:

- Poradenská a informačná služba.
- Zlepšenie fyzického a psychického stavu rehabilitáciou a relaxáciou pod dohľadom diplomovaného fyzioterapeuta.
- Voľnočasové aktivity v podobe cvičenia, krúžkov šikovných rúk, knižnice a pod., pri ktorých stretnete pacientov s identickými diagnózami, máte možnosť nájsť si priateľov.
- Vzdelávacie kurzy, semináre, workshopy na rôzne témy.
- Spoločenské podujatia v podobe besied, stretávania s umelcami a zaujímavými osobnosťami.

KONTAKT:

Centrum pomoci Ligy proti rakovine
Brestová 6, 821 02 Bratislava-Ružinov
Tel.: 02/52 92 17 35

Centrum pomoci – Bratislava

CENTRUM POMOCI LIGY PROTI RAKOVINE KOŠICE PONÚKA TIETO BEZPLATNÉ SLUŽBY:

- Odborné poradenstvo lekárov onkológov na t. č.: 055/6256 234 každý pondelok od 15.30 do 17.30 h.
- Vzdelávacie aktivity v podobe prednášok, besied, seminárov pre pacientov i rodinných príslušníkov.
- Klubový program, ktorý zahŕňa poskytovanie informačných materiálov, kurzy zdravého stravovania, cvičenia s fyzioterapeutkou, rehabilitačné procedúry, pohybové aktivity, kultúrne a spoločenské akcie, rekondičné pobyty a výlety, knižnicu.

KONTAKT:

Centrum pomoci Ligy proti rakovine

Paulínyho 63

040 01 Košice

Tel: 055/68 53 546, 0905 943 962

Centrum pomoci – Košice

© Vydala Liga proti rakovine SR
Brestová 6, 821 02 Bratislava
Tel.: 02/52921735
Fax: 02/2081 2047
e-mail: lpr@lpr.sk
[www: lpr.sk](http://www.lpr.sk)

Rok vydania: 2010 (6. vydanie)

TLAČ: KOMPRINT, s.r.o., Borinská 8, 841 03 Bratislava